

Brännö 2008.08.19

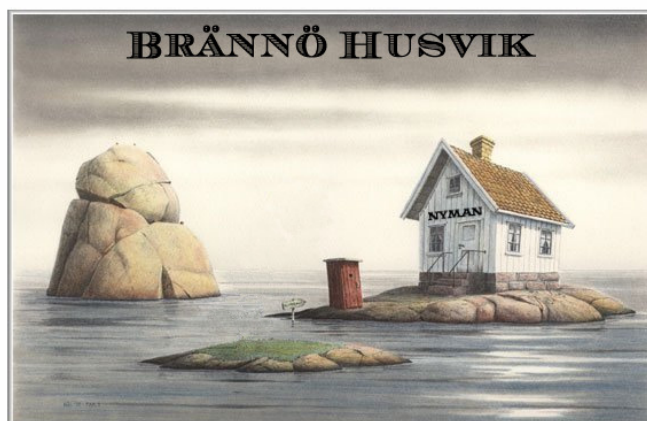

Så var det då äntligen dags att åter träffas för att luska fram världens godaste maltwhisky.

träffades denna gång hos Jan Mosevikarn Nyman i familjen Nymans nyproducerade och magnifika chateau i Husvik, några grader öster om Käsö.

Där framlever Jan Mosevikarn Nyman och hans hustru sin tid bland klippor, sol, salta vågor och en bedövande utsikt mot Winga Fyr. Det måste vara lite jobbigt...

Tänk att ha Wingas ljuskägla släpande sig in i sovrummet var enda natt. Stup i ett, stup i ett. Störande! Men man kan väl döva dessa olägenheter med lite god maltwhisky kanske?

Vilken uppdukning. På ett bord med dukar som visade Skottlands karta stod 4 glas. Tre avsåg kvällens kombattanter. I mitten fanns en cognacsкупа innehållande kvällens rikslikare i form en Macallan Fine Oak (12 YO). Macallan utsågs alltså att bli utgångspunkt och måttstock gentemot de övriga sorterna.

Ja, bordet är så vackert att man faktiskt fäller en tår vid blotta åsynen. Eller är det Winga Fyrs blänk som irriterar ögat igen?

Man måste väl sammanfatta lite av vad som sig ute i världen sig tilldragit? Något att tära på sin fjäderpenna och att slösa protokollskrivarbläck på?

Det går väl inte att negligera det faktum att vi befinner oss i ett olympiskt spektakel. Det som i den gamla fina Landalaskolan benämndes Gymnastik med Lek och Idrott.

Protokollförarens ljumma intresse för dessa patetiska cirkuskonster i kolossalformat kan möjligen skönjas i nedanstående korta och sarkastiska beskrivningar. Faktiskt kom ämnet OS upp på provningen. - Skulle man möjligen kunna ansöka om att få in maltwhiskyprovning som olympisk gren? Tja, kan man ha gång och lerduveskytte i OS... Varför inte?

Och olympiska ringar har vi ju. Runt ögonen - efter en kraftig provningsrunda; 2 stycken. Och så har vi ju ytterligare en olympisk ring – den som är så förslappad på torsdag eftermiddag, efter ärtsoppan och pannkakorna. Då är vi uppe i tre stycken.

Resterande två lånar vi från kineserna. Den här sorten brukar dom tydligen använda för att testa nationens mänskliga rättigheter...

Och vips har vi fått ihop våra fem olympiska ringar!

Men vi har väl ingen chans att få komma in och rädda årets OS, utan får väl sikta på nästa:

Skulle vi misslyckas med att få in whiskyprovning kan vi väl försöka komma med i skidskyttelanslaget i vinter-OS. Verkar vara en annan kul sysselsättning.

Vad annat sig tilldragit haver ute i världen?

Jo, vi har vi fått lära känna två nya figurer den senaste tiden: *Freddie Mac och Fannie May*. Låter som namnet på en tvivelaktig gangster och ett bedagat fnask...

Jag, som söker mina förebilder bland seriefigurer och andra fiktiva hjältar, tror mig redan ha hittat bilder på dessa två:

Freddie Mac (alias Kruger)

Fannie May

I verkliga livet är dom riktiga bolåneinstitut i USA. Jo, det är bl a dom som just nu håller på att välta hela världsekonomin över ända. Men det finns kanske lite av gangster och fnask i verkligheten också?

Till avsmakningen.

Nu hör det till saken att värden hade det dåliga omdömet att utsätta sina gäster för en form av blindtest. Vi visste ju att det skulle bjudas sorter som hade åldrarna:

Skall man ha något att skylla sina tveksamma resultat i att bedöma sorter och prislapp, så var det väl just att solnedgången i västerhavet, i kombination med Wingas blinkar, störde de känsliga smak-, syn- och doftlöknarna. Vilken tur att vi inte är tjejer... Då hade vi haft ännu fler lökar att hålla ordning på!

Det verkar inte som om någon denna gång tog full pott på att försöka bestämma både märke och pris.

Omedelbart blev man ju lyrisk av den smarriga, mjuka doften i det mörka glaset. Där var vi nog ganska övertygad om att hänföra den till en sort som lagrats på sherryfat. Och att den var söt och chokladig. Skulle sitta gott till starkt kaffe.

Den ljusaste ljusgula vätskan (som senare visade sig vara Port Ellen) hade en doft som var spritig och det kan möjligen förklaras av den höga alkoholhalten (50%). Vi var många som initialt bedömde den som den minst angenäma av de tre...

Fyrverkeriet som brakade loss kl 23 trodde vi var en hyllning till de tre sorters god maltwhisky som vi fått i oss. Men någon trodde istället att det var Brännöföreningens fyrverkericorporal som sneglat på fel gökur och tryckte på detonatorn en timme för tidigt. Ja, det får vara hur det vill med det.

Fyrverkeriet uppvisade ungefär samma uppbyggnad som Port Ellen. Lite tveksam inledning och en bombastisk avslutning!

Så när solen äntligen försvunnit i västerhavet var det endast Winga som blixtrade och störde kvällskoncentrationen för åtta allvarliga herrar.

Familjen Nyman har det inte lätt därnere vid havet, med allt som stör...

1. Glengoyne, 21 YO

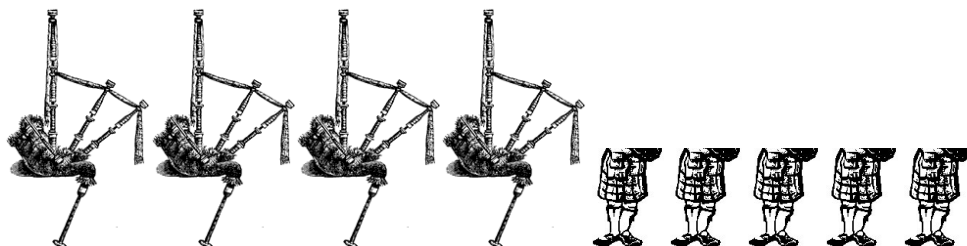
En mörk, bärnstensfärgad skönhet på 21 år. Vem säger nej till henne? Inte vi! Hon har ju definitivt utseendet för sig. Och doften! Och smaken!

En riktigt fin, mjuk sherrywhisky med fin rundhet och stor smak. En riktigt fin whisky att ta till kaffet, till chokladen eller kanske som dessert.

Glengoyne är ju kända för sin örökta whiskysorter. Vi ser att herr Isaksson njuter i fulla drag.

Men Glengoyne får sig en törn från dom som föredrar rökta varianter: Det är inte helt rätt att ställa en sherryspetsad whisky mot dom som enbart bygger upp sin doft och smak från ett nyttillverkat ekfat. Ytterligare en synpunkt att fundera över när vi bläddrar i vår långa betyglista.

Vi ger betyget:

Vi utdelar också en skotsk basker för att den var så mörk, smarrig och läcker.

---

2. Caol Ila, 18 YO

Eftersom vi inte vet vad som döljer sig i glaset går vi inte rakt på målet.

Men vi känner igen en rökare på bouqeten och smaken även om den är väl inlindad i lång lagringstid på fina ekfat. Det gissades såväl på Lagavulin, Laphroaig som Mull-whisky och Caol Ila.

Vi tog i alla fall att "han" kom från öarna.

Skall man försöka dissekera doft och smak uppfattar vi att det finns tydliga röktoner, tång och viss sälla. Javisst, vem kan missa röken, genmäler Isaksson!

Dom som har en något mer liberal syn på rökt whisky kan nog antyda att just denna typ av vällagrad rök skapar en mycket god och rund whisky! Röken har liksom krokmat under den långa lagringen.

Som vanligt bryter vattnet ned de tuffare smakerna och en mjuk och behaglig matwhisky framträder i all sin prakt. Även doften blir mjukare även om röken inte går att vattna bort. Ja, ja, säger Isaksson, men röken finns där...

Så här skriver andra om Caol Ila (och dom ger Isaksson rätt!):

Caol Ila (uttalas cull ajla) Det är Gaeliska och om man översätter det så betyder det ungefär Sound of Islay.

1846 steg Hector Henderson i land på Islay, han kom från Littlemill Distillery utanför Glasgow för att starta upp ett nytt destillationsverk. Han valde ut det mest svåråtkomliga stället som hade tillgång till bra vatten. Som byggnadsmaterial tog han sten från den steniga terrängen.

1854 var han tvungen att lämna över sitt verk till Norman Buchanan som ägde Isle of Jura. Orsaken var dålig lönsamhet. Nio år senare såldes destillationsverket vidare till Bulloch Lade & Co. Blended Scotch hade börjat bli väldigt populär, och whisky handlaren Bulloch Lade behövde maltwhisky till deras blends. Caol Ila expanderade moderniserade tillverkningen. På 1880 talet producerade Caol Ila över 668.000 liter whisky, det gick åt i ett nafs för efterfrågan var stor. I sluttampen av första världskriget gick Bulloch Lade i konkurs, 1920 tog en grupp affärsmän över destillationsverket, på slutet av 20 talet blev Caol Ila Distillery Co en del i Distillers Company Ltd i dag heter det United Distillers & Vintners. 1972 var destillationsverket i ett bedrövligt skick och bara det magnifika lagerhuset sparades, resten byggdes nytt. Nu producerar Caol Ila 3 miljoner liter whisky/år, varav det mesta skeppas till fastlandet, och används i bl.a. Bell's blends. Endast en liten del av tillverkningen stannar kvar på destillationsverket för att bli malt whisky.

Caol Ila 18 år har ljus, gyllengul färg.

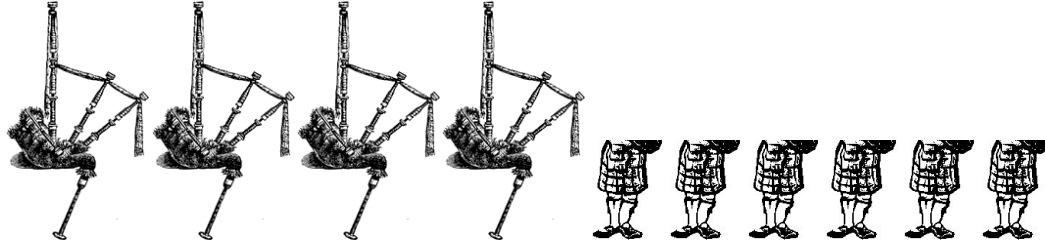
Dofte är stor, maltig, mycket rökig och nästan något drag av gummi.

Och jösses vilket drag det är i smaken, Mycket rökig, smakrik fruktig smak, nästan som en "burnout" om man får skoja till det lite. Och eftersmaken hänger med länge, länge. Gillar man rökig whisky så ska man definitivt testa den här.

Ja, vi hamnar i ett svårt läge att inbördes rangordna tre mycket goda sorter. Vi ger i alla fall Caol Ila:

Dom som tycker om rök delar ut en

för att röken är så mild och beblandar sig så fint med Caol Ila's övriga dofter och smaker och bildar en så'n fin harmoni.

Isaksson väljer dock att utdela en från andra världskriget av motsatt orsak.

3. Port Ellen, 24 YO på Douglas Laings butelj

Aj, aaaaaaj ...

Det är verkligen inte varje dag man korkar upp en butelj Port Ellen.

Och det är väl just vitsen med att ett antal personer lägger slantar i en stor hög, införskaffar en flaska riktigt fin whisky man inte skulle investerat i.

Vid första kontakten dömer vi den hårt (utan att veta vilka gudabenådade droppar vi handskas med).

Här är det gammalt plåster, jod, bränt gummi och andra tillmälen som haglar bland den högtidliga panelen. Var är den där 24-åringen som herr Mosevikarn utlovat? Inte fan är det denna ljusgula finkel i alla fall, konstaterar vi nog lite till mans.

Möjligen kan vetskapen, efter avslöjandet att det var en pava Port Ellen, som går lös på nästan 2.000 spänn på Bolaget, som fick oss att bromsa upp, väcka upp några slumrande smaklökar på tungans bakre parkett, och besinna oss. Och med lite mer uppmärksamma ögon, öron och snok i kombination med ett stänk vatten, lyckades vi inse att vi satt och slurkade i oss en riktig kronjuvel.

Det var ju rent upphetsande att inse att man satt och kramade en riktig Ellen! Märkliga böjelser kan någon tycka, men det är ju så nu på ålderns höst - Man får vara glad för att umgås med damer som heter *Tant Allan* och (*Port*) *Ellen*...

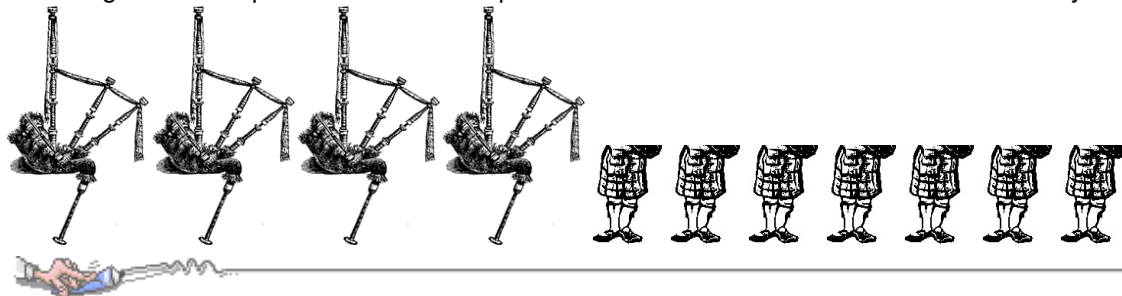
Någon undrar säkert hur protokollföreläsaren har det med sina "favorit-damer", Johnnie Walker och MacAllan. Lite känsligt. Vi får ta det en annan gång.

Dock upptäcker man till sin fasa att tre flugor hamnat i glaset under mat/halvtidsvilan. Här har man raljerat om att en fluga förrirade sig till ett glas med Glenkinchie för några år se´n. Nu får man omvärdera flugornas whiskysmak. Dom verkar ju vara riktiga kännare och söker sig till de fina sorterna, för att därstädes hoppa i simma en stund och sedan begå suicid i ett jättebad av vällagrad Port Ellen.

Undertecknad fick tålmodigt fiska upp sina tre flugor ur glaset. Och när man tittade noggrant höll dom upp, likt domarna i simhopningen, skyltar i luften. 4,7 från alla tre flugorna!

Vi tar flugornas stalltips och samsas fram på småtimmarna om att denna karska maltwhisky får just:

Halvtidsvilan.

En bit in på kvällen började värden, herr Mosevikarn själv, bli lite osalig och lättade från stolen och drog sig bortåt köksregionerna till. Där slamrades och hackades det - och Voila! När vi som minst anade det blåste han i pipan och uppmanade oss att släppa taget om de tre provarglasen. Uppställning vid matsalsbordet – och tror ni inte att både soljävvelns strålar och Wingas blinkningar letade sig in i det fönstret också...

Det är halvtidsvila med läckra vårrullar, sallad och pilsner. Är det möjligen fru Mosevikars flinka händer som bistått Mosevikarn med detta godis? Ja, det hör väl till att man inte erkänner handräckningshjälpen i köket... Men gott var det!

Avslutningen med kaffe och Toscakaka var en kaloribomb – gottgottigottgott...

Märkligt nog (med tanke på de läckra rullarna) diskuterades väldigt mycket om fisk under måltiden. En som inte instämde i hallelujakören vad gäller havets slemmiga invånare var herr Isaksson. När någon, till råga på allt elände, nämnde att RÖKT makrill var en delikatess, var Isaksson nära att gå i taket.

- Inte nog med rökt whisky, nu röker dom makrill också!

Det blir väl svårt för Berner att värva Isaksson till GAIS supporterklubb nu. Det blir väl lite ensamt på ståplatsläktaren med ett knippe billiga raketer...

Krafter återhämtas och på vingliga ben återtågades mot det stora fönstret där Känso, St Erik och Winga tävlade med den blå-rosa-oranga himlen om uppmärksamheten med de tre flaskorna vällagrad, skotsk maltnektar.

Och som så många gånger tidigare visar det sig att maltwhisky har en förmåga att anpassa sig till god mat. Det blir ännu godare!

Vi jobbade vidare och resultatet av vårt hårda slit redovisas i form av säckpipor, kiltar och baskrar ovan.

När vi var som starkast i anden - och svagast i hjärnan - intågade ett antal damer på provningsarenan. Man kastade sig omgående över de kvarvarande slattarna och uttalade sig tvärsäkert om att det var en riktigt fin och god whisky! Och att Port Ellen var en klar vinnare.

Vad får dom allt ifrån? Hur kan dom veta det? Vi har ju snusat, provat, smakat och smackat i årtal... Och vi missar ändå en äkta Ellen när vi sitter och klämmer på henne!

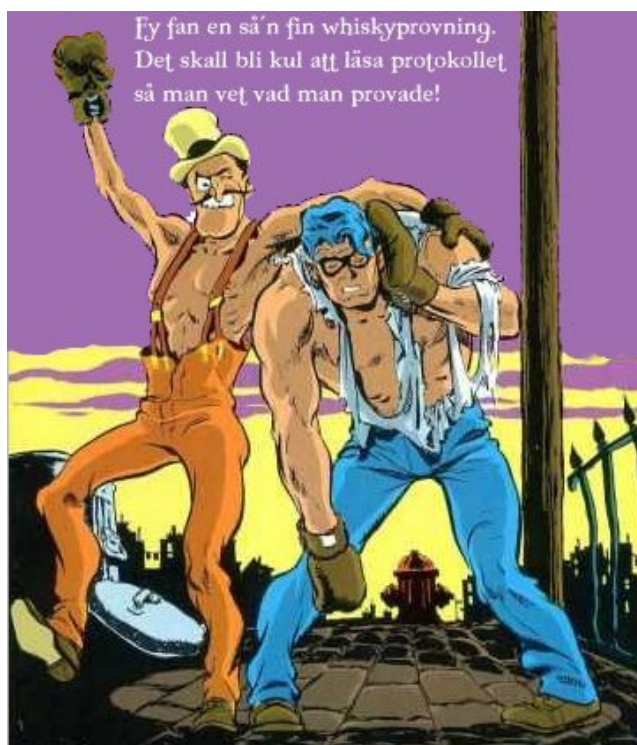

Slattutlotningen håller vi på att avveckla. Sista fördelningen utföll enligt följande:

1. **Kjell nöp Port Ellen**
2. **Bert tog naturligtvis Caol Ila**
3. **och värden Jan N fick Glengoyne**

Vi passar på att framföra vårt stora tack till Jan Mosevikarn Nyman för en utmärkt botanisk utflykt i maltwhiskyabatten. Detta har han inte gjort för sista gången...

Nästa provning är alltså den

7 november
hos Jan MacSandbay Berner

Och är är den riktige Frödings dikt som avslutas med: Det är skönt för skalder att få sova...

Skalden Wennerbom
af Gustaf Fröding

Genom stadens park går sommarsuset,
skalden Wennerbom från fattighuset
kommer raglande — butelj i hand
— kryssar varligt över gångens sand,
tar en klunk ibland,
ler och mumlar saligt under ruset.

Bin flyr kring från trädgårdmästarns kupa,
kryp och larver störta huvudstupa
ned från träden, allt står hög i blom,
allt är fyllt av doftens rikedom
— skalden Wennerbom
sätter sig i gräset till att suppa.

Fåglar tokiga av glädje kvittra,
grästets hundra syrsor spela cittra,
Wennerbom han lyss med bitter min
— när han klunkar sitt eländes vin,
super som ett svin,
solens strålar mot buteljen glittra.

Brännvinet och han de hålla gille
och han mumlar: "brännvinet ger snille,
brännvinet ger tröst, när hoppet far,
skål för ungdomen och det som var,
låt oss ta en klar,
om det här får gå, så får jag dille.

Jag var glad i tron och stor i tanken,
tills jag drucknade i denna dranken,
det är slut med mig se'n femton år,
hejsan, bror butelj, allt skönt förgår,
låt oss ta en tår,
Wennerbom är full, det ger han fanken!"

Och han somnar in, han går till vila,
parkens medlidsamma kronor sila
Litet ljus kring skalden Wennerbom,
milt kastanjen regnar med sin blom,
flaskan ligger tom,
krypen härs och tvärs däröver kila.

Djup och rik är nu hans gudagåva
och i själen stinga inga dova
ångerns smärtor över last och brott,
till sin ungdoms drömland har han nått,
sover ganska gott,
det är skönt för skalder att få sova.

